

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

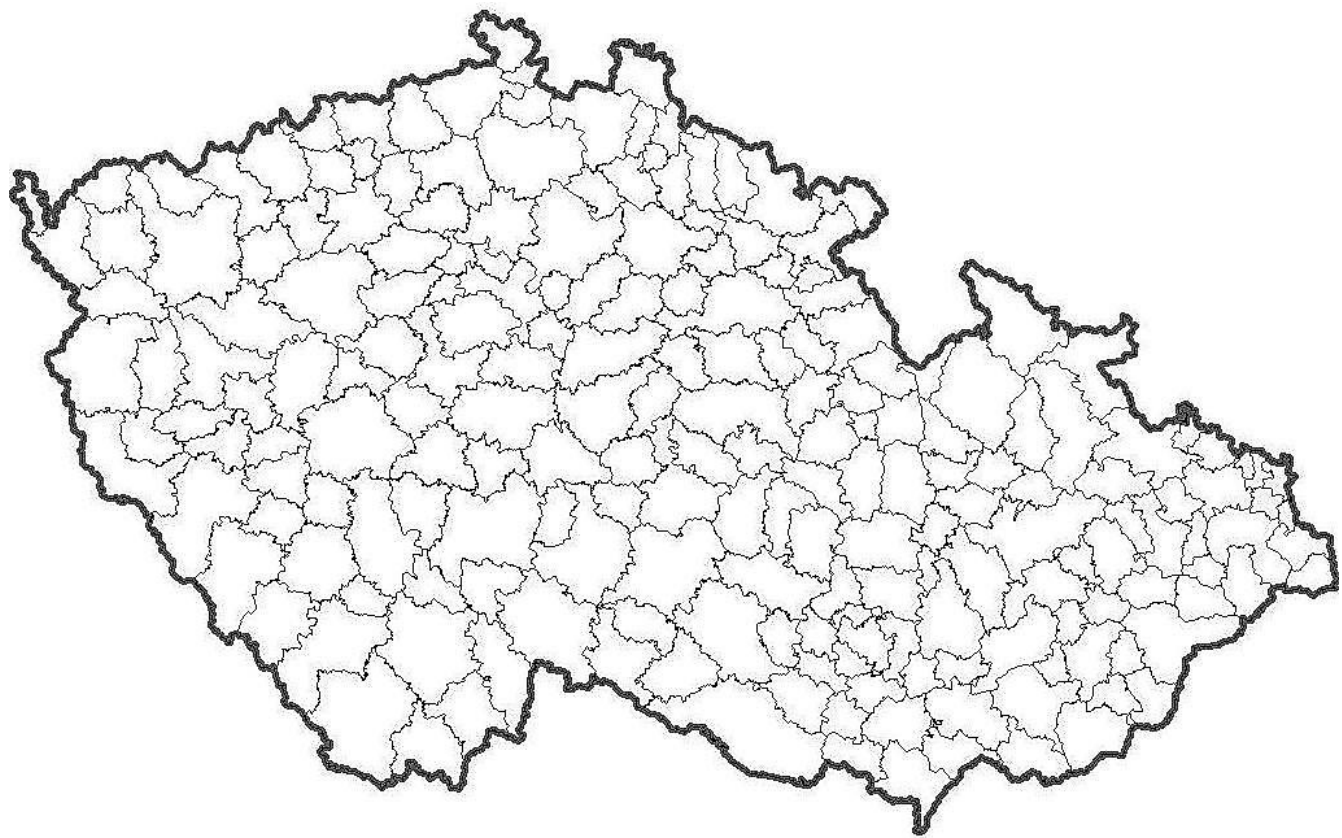
cvmr
centrum pro výzkum
měst a regionů

Přínosy metropolitní spolupráce

Luděk Sýkora

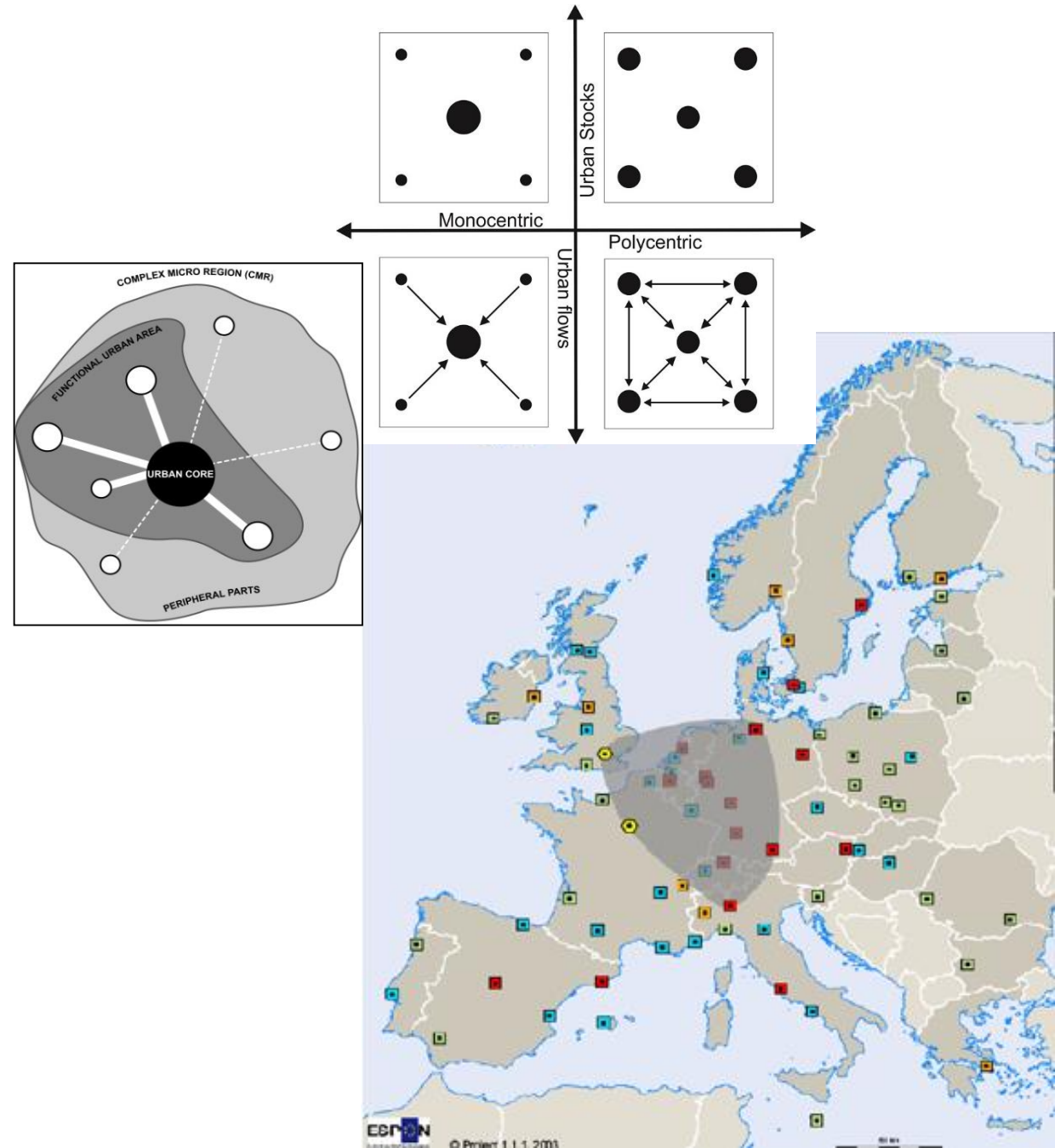
Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Centrum pro výzkum měst a regionů

Evropské diskuse

- Město a venkov: FUA funkční městské regiony
- Polycentrické metropolitní oblasti
- Polycentrická Evropa

Generativní síla měst metropolitních oblastí

- Města jsou **centra produkce a směny**: rozvoj je daný **uplatněním v rámci regionální, národní a mezinárodní dělby práce**
- **Úspěch** závisí na interakcích v rámci **městské aglomerace**: **synergie** pramenící ze **sdílení** (sharing), **párování** (matching), **učení** (learning)
- Synergie a **prostorové uspořádání měst** usměrněné a koordinované **trhem s nemovitostmi a územní plánováním**
 - firmy a domácnosti: **produkční, sociální a cirkulační prostor**
 - **soukromý** / individuální a **veřejný** / kolektivní **zájem**

**konkurenceschopnost
kvalita života**

strategický plán

územní plán

Generativní síla měst metropolitních oblastí

- Města jsou **centra produkce a směny**: rozvoj je daný **uplatněním v rámci regionální, národní a mezinárodní dělby práce**
- Úspěch závisí na interakcích v rámci **městské aglomerace**: **synergie** pramenící ze **sdílení** (sharing), **párování** (matching), **učení** (learning)
- Synergie a **prostorové uspořádání měst** usměrněné a koordinované **trhem s nemovitostmi a územní plánováním**
 - firmy a domácnosti: **produkční, sociální a cirkulační prostor**
 - **soukromý** / individuální a **veřejný** / kolektivní zájem

**konkurenceschopnost
kvalita života**

strategický plán

územní plán

Triumph of the City

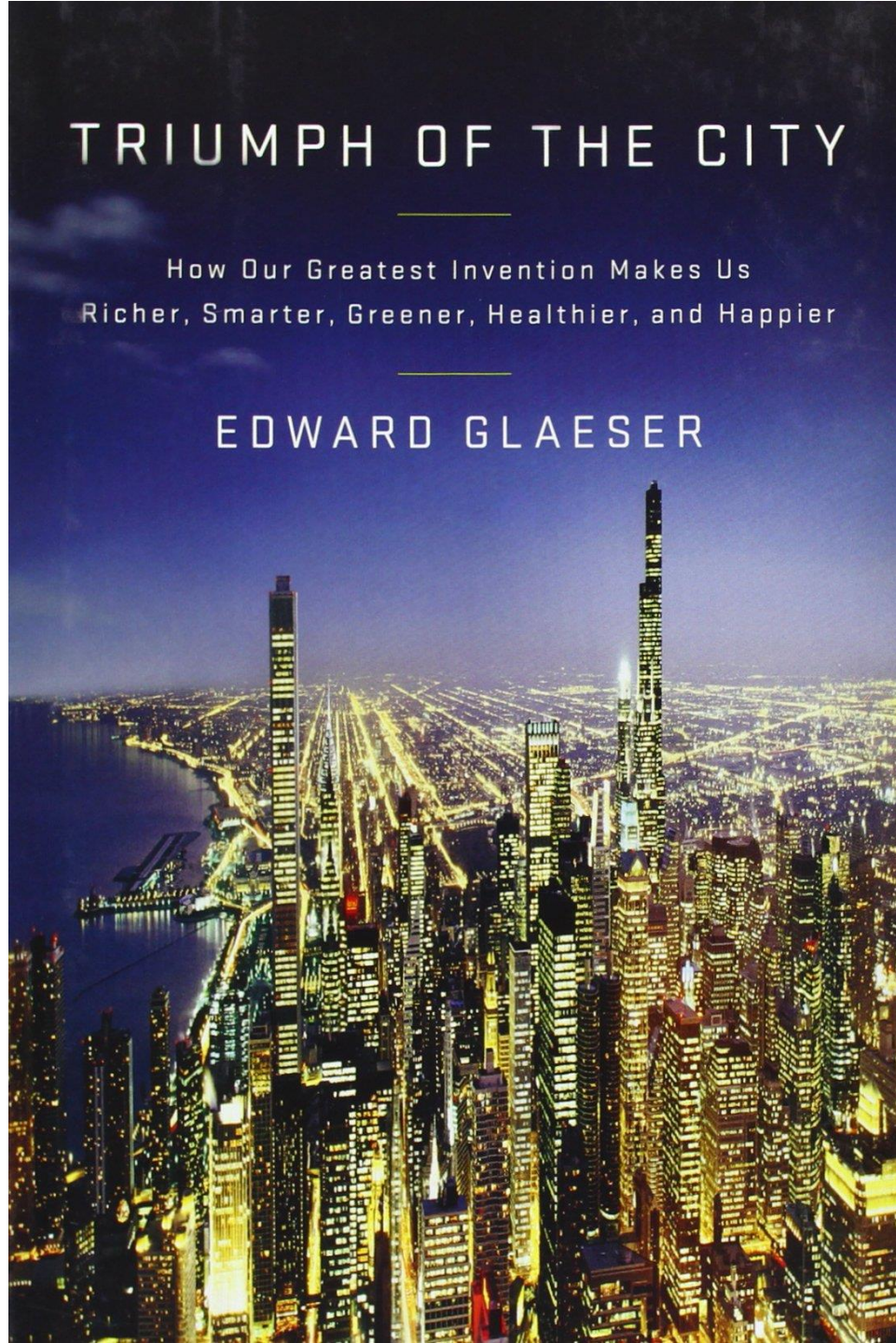
Vítězství měst

Města:

nejvýznamnější výtvar lidské píle a **kreativity**

Města jsou zdrojem **bohatství** a **svobody**,
podmínkou **produktivity** a tvorby **inovací**.
Umožňují nám být **chytřejšími**, **zdravějšími**,
šťastnějšími a **šetrnějšími** k životnímu
prostředí.

*Edward **Glaeser**, Harvard University*

Města: integrální součást **globálního** systému

„Místo toho, abychom lokalitu viděli jako území vymezené hranicí, měli bychom ji vnímat jako **součást rozsáhlé sítě sociálních vztahů a zkušeností**, z nichž většina je vytvářena v mnohem **rozsáhlejší měřítku než představuje lokalita samotná**, ať je jí ulice, region nebo celý kontinent. Takový přístup nám umožní vidět lokalitu **propojenou s okolním světem integrující prvky globální a lokální.**“

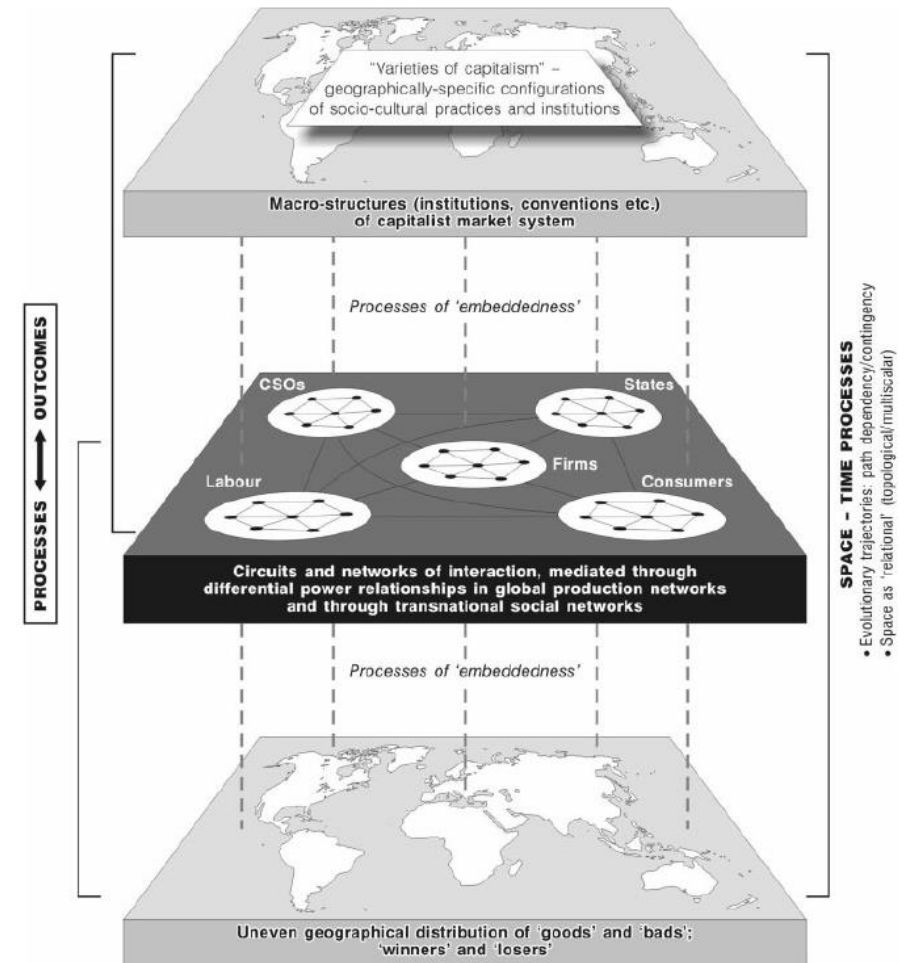
(Doreen Massey)

„**dění v libovolné městské čtvrti může být ovlivněno faktory, jejichž původ je nezbytné hledat v místech velmi vzdálených.**“

(Anthony Giddens)

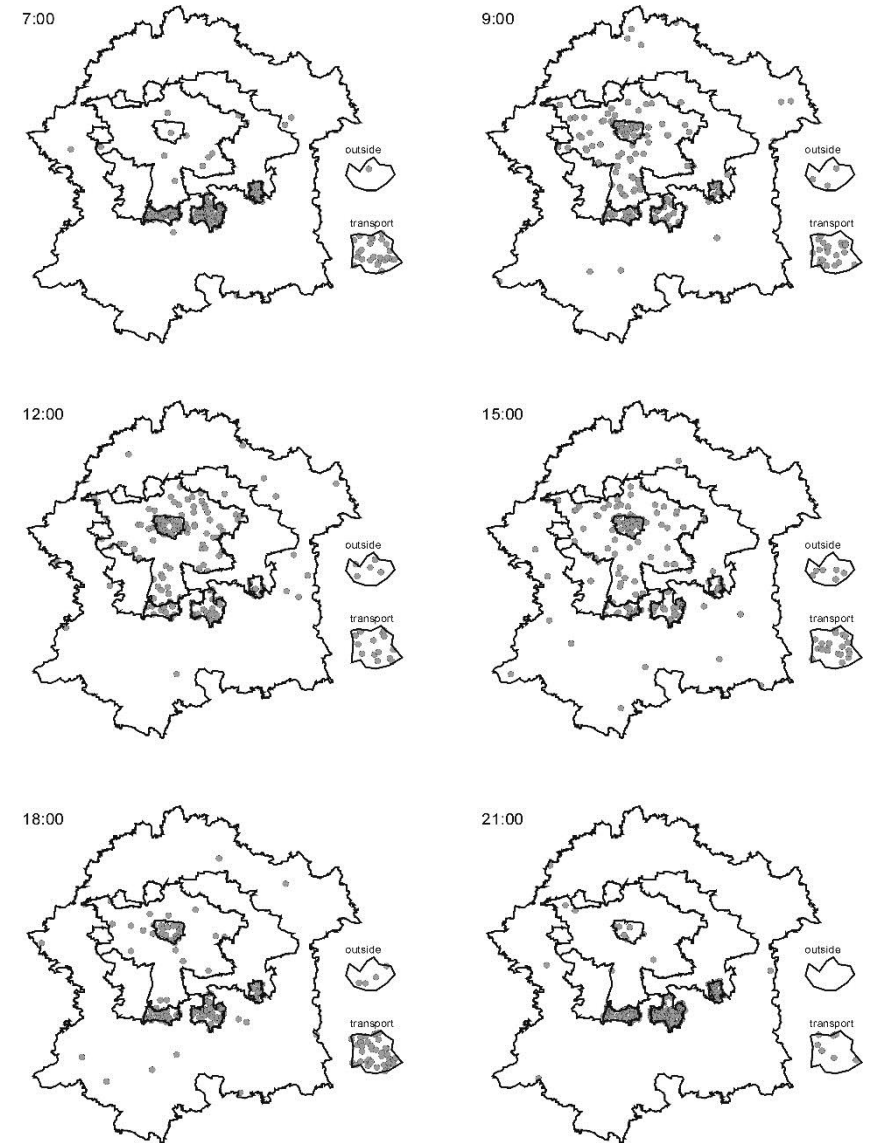
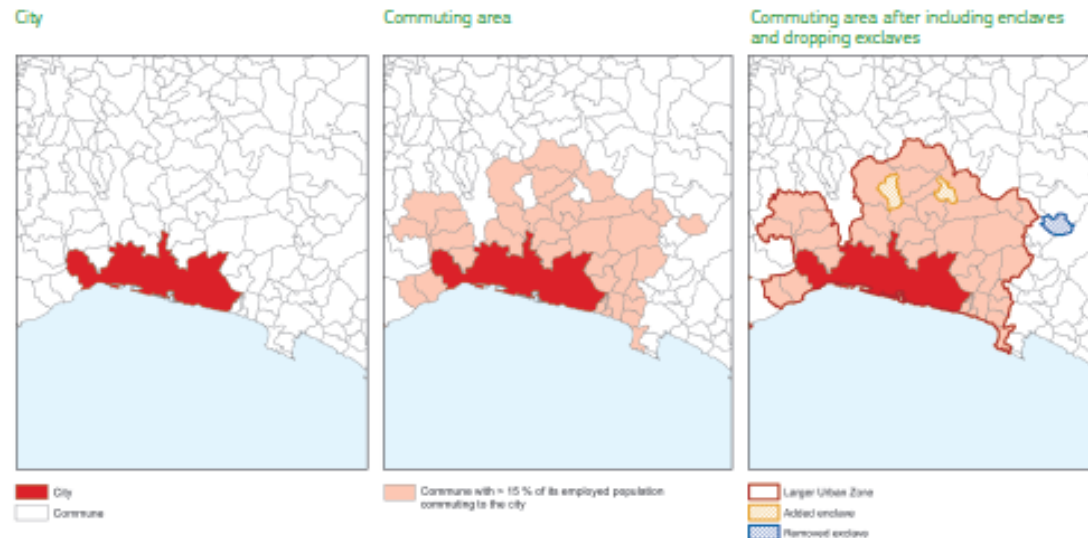
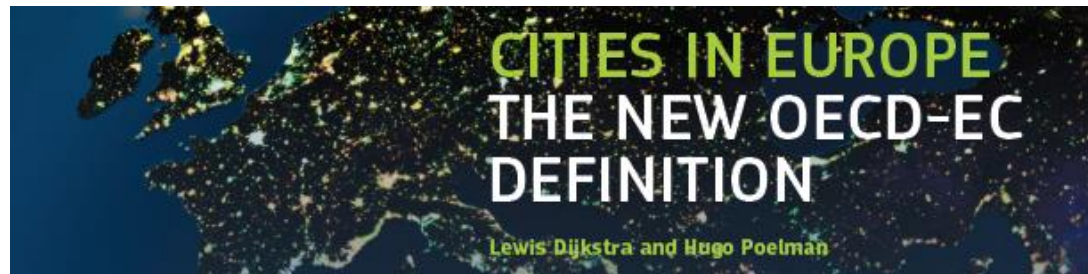
Města v globalizujícím se světě

- **Centra** řídicích funkcí, progresivních služeb, místa inovací, výzkumu a vývoje, kultury, tvorby a módy - **činností s vysokou přidanou hodnotou**
- Globální systém charakterizuje **koncentrace** řídicích funkcí a aktivit s vysokou přidanou hodnotou na jedné straně a geografická **disperze** rutinních výrob a služeb na straně druhé (S.Sassen)
- **Pozice** firem a společností v **globálních produkčních sítích**, lokalit a regionů v **globální dělbě práce**
- Město musí **kontrolovat své území a své zázemí**: nabízet vhodné podmínky po podnikání, práci a každodenní život obyvatel

Metropolitní region

Trhy práce a dojížd'ka do zaměstnání, cesty do škol a za nákupy či zábavou provazují místa bydlišť s místy pracovišť a spotřeby do vzájemně provázaných **metropolitních celků**.

Novák, J., Sýkora, L. (2007) A City in Motion: Time-space activity and Mobility patterns of Suburban Inhabitants and Structuration of Spatial Organisation in the Prague Metropolitan Area. *Geografiska Annaler B: Human Geography* 89 (2), pp. 147-167.

Generativní síla měst metropolitních oblastí

- Města jsou centra produkce a směny: rozvoj je daný uplatněním v rámci regionální, národní a mezinárodní dělby práce
- **Úspěch** závisí na interakcích v rámci **městské aglomerace**: **synergie** pramenící ze **sdílení** (sharing), **párování** (matching), **učení** (learning)
- Synergie a **prostorové uspořádání měst** usměrněné a koordinované **trhem s nemovitostmi a územní plánováním**
 - firmy a domácnosti: **produkční, sociální a cirkulační prostor**
 - **soukromý** / individuální a **veřejný** / kolektivní zájem

konkurenceschopnost
kvalita života

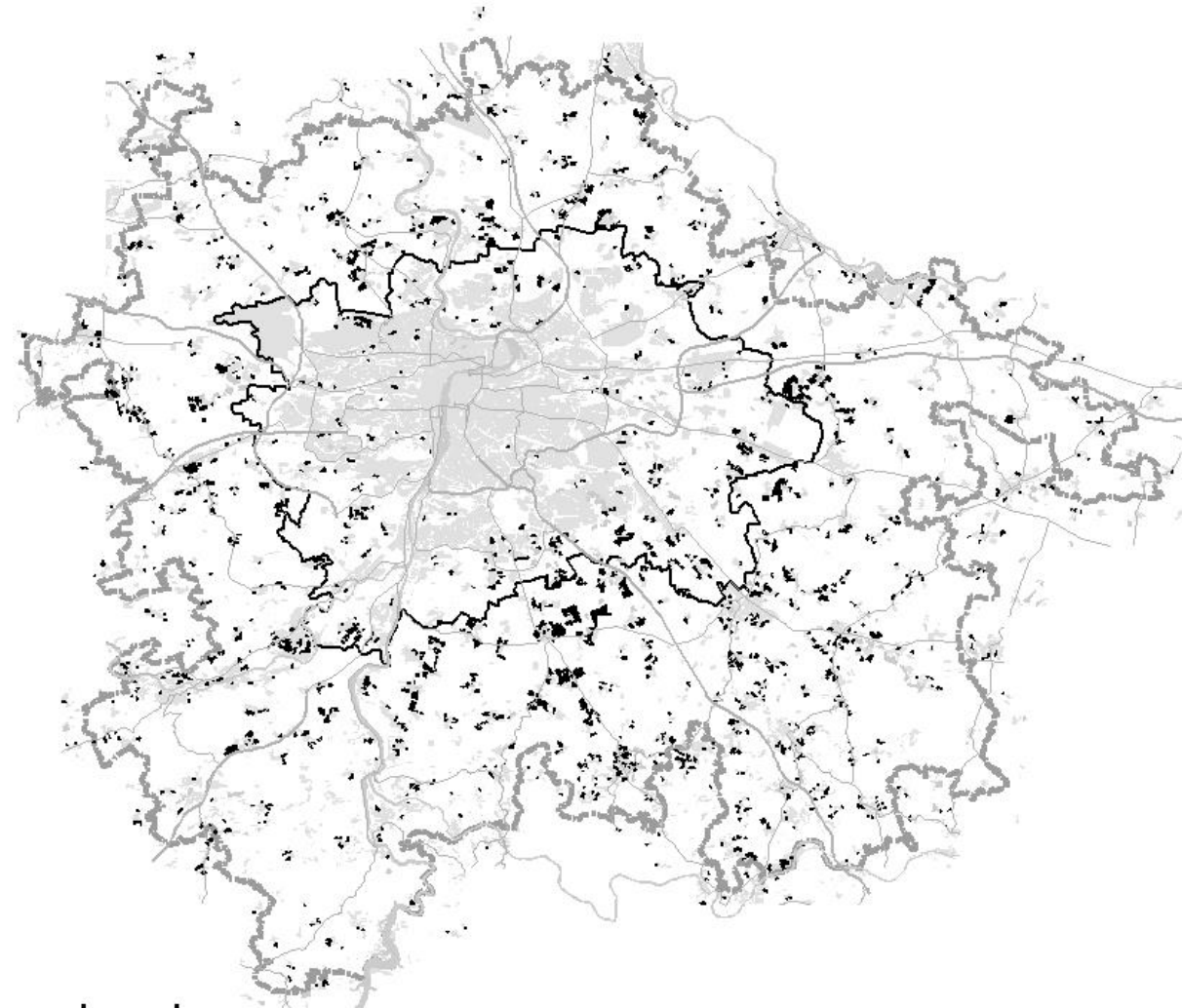
strategický plán

územní plán

Aglomerační přínosy

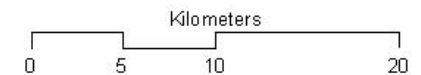
sdílení - párování - učení

- **Sdílení** infrastruktur dopravní, veřejné vybavenosti a komerčních služeb - umožňují každodenní fungování vysoké koncentrace obyvatel mobilních v rámci geograficky rozsáhlého území
- **Párování** míst bydlišť a pracovišť, nabídky pracovních míst a odpovídající kvalifikace obyvatel, kulturní nabídky či míst rekreace a požadavku na rozmanitost každodenního vyžití
- **Učení** se know how, znalostem a dovednostem, praktikám, impulsům a inovacím, etiketě, v sociálně a kulturně bohatém a rozmanitém prostředí

Legend

- single-family 1989-2008
- land developed by 1989
- Prague boundary
- FUA boundary

Aglomerační přínosy na metropolitní úrovni

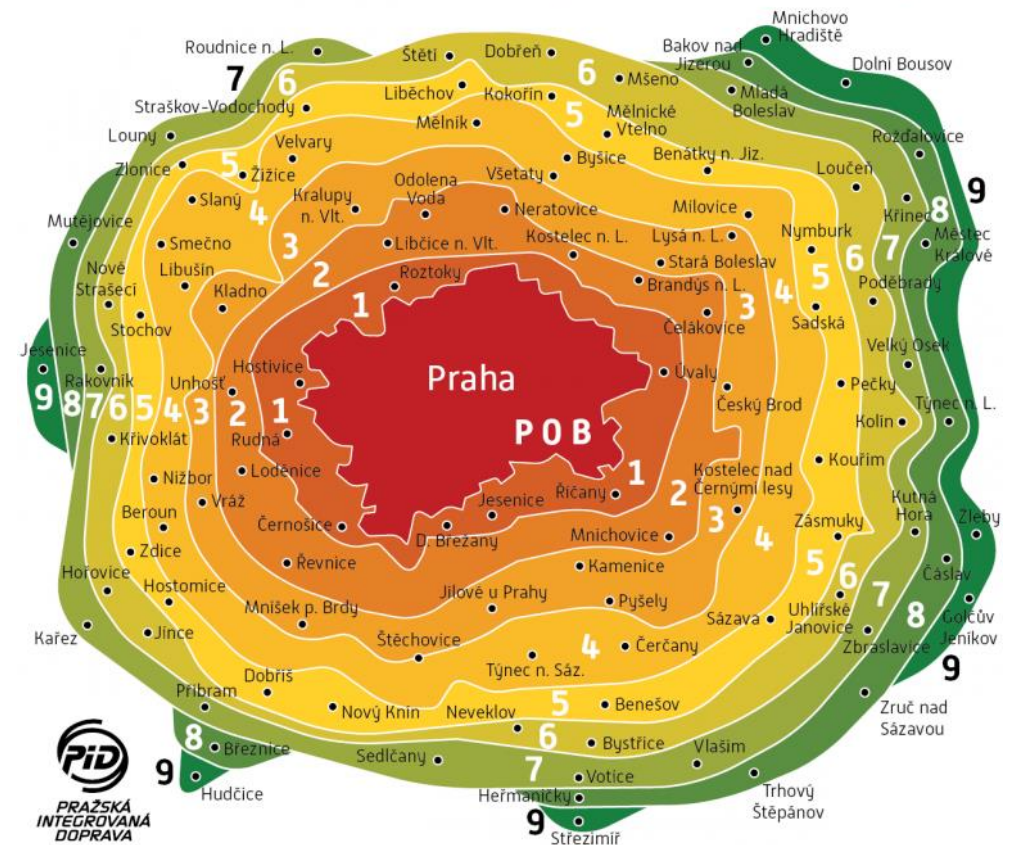
sdílení - párování - učení

- **Sdílení** infrastruktur dopravní, veřejné vybavenosti a komerčních služeb - umožňují každodenní fungování vysoké koncentrace obyvatel mobilních v rámci geograficky rozsáhlého území
- **Párování** míst bydliště a pracovišť, nabídky pracovních míst a odpovídající kvalifikace obyvatel, kulturní nabídky či míst rekreace a požadavku na rozmanitost každodenního vyžití
- **Učení** se know how, znalostem a dovednostem, praktikám, impulsům a inovacím, etiketě, v sociálně a kulturně bohatém a rozmanitém prostředí

Zjednodušené schéma tarifních pásem PID

platnost od 1. 10. 2018

*Tarifní pásma 8 a 9 budou zřízena ode dne vyhlášení

Aglomerační přínosy na metropolitní úrovni

sdílení - párování - učení

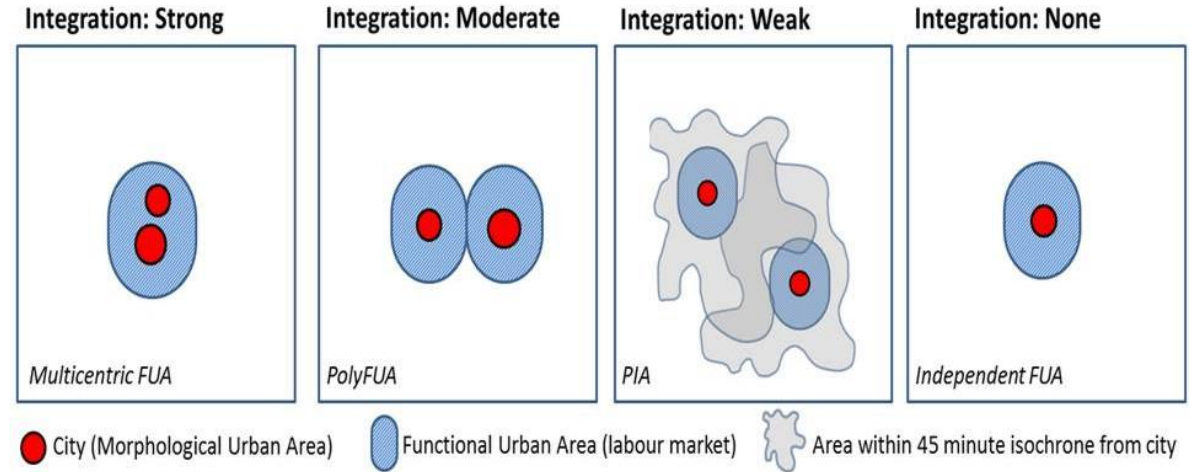
- **Sdílení** infrastruktur dopravní, veřejné vybavenosti a komerčních služeb - umožňují každodenní fungování vysoké koncentrace obyvatel mobilních v rámci geograficky rozsáhlého území
- **Párování** míst bydliště a pracoviště, nabídky pracovních míst a odpovídající kvalifikace obyvatel, kulturní nabídky či míst rekreace a požadavku na rozmanitost každodenního vyžití
- **Učení** se know how, znalostem a dovednostem, praktikám, impulsům a inovacím, etiketě, v sociálně a kulturně bohatém a rozmanitém prostředí

Borrowed size

Zapůjčení velikosti

- Menší aglomerovaná města v **polycentrické sídlní síti** metropolitních oblastí mají prospěch z blízkosti velké metropole a pozice v metropolitním území
- „Půjčují si“ velikost, význam a **funkce** metropolí
- Ztrácí **autonomii** (vnitřní uzavřenost)
- Podmínka: výborné **dopravní spojení**
- Všichni mohou získat, ale ne všichni stejně
- Rozmístění lokalit bydlišť, pracovišť a dopravních tras
- Půjčují si města velikost ze svých „suburbů“?
- Párování pracovních míst a pracovních sil

Dimensions of borrowed size		Connection size ↔ function	
		Less functions than expected given size	More functions than expected given size
Connection size ↔ performance	Performs less than expected given size	<i>Agglomeration shadow</i>	<i>Borrowed function</i>
	Performs better than expected given size	<i>Borrowed performance</i>	<i>Borrowed size (function & performance)</i>

Generativní síla měst metropolitních oblastí

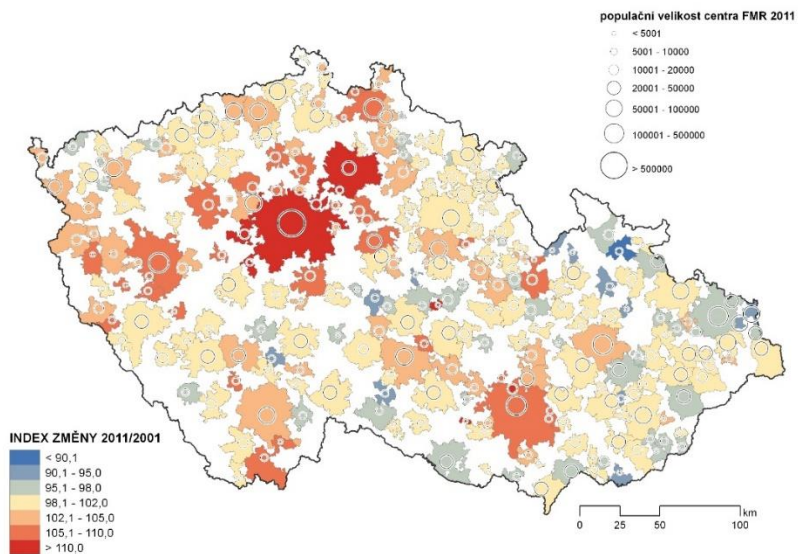
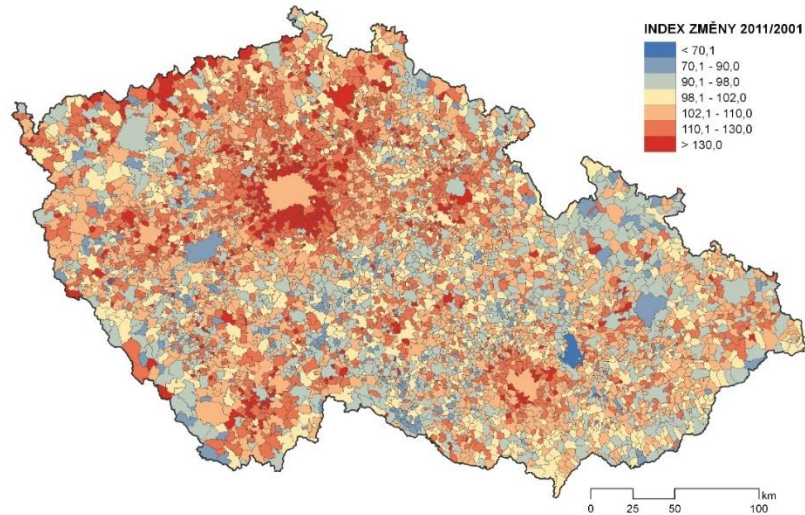
- Města jsou centra produkce a směny: rozvoj je daný uplatněním v rámci regionální, národní a mezinárodní dělby práce
- Úspěch závisí na interakcích v rámci městské aglomerace: synergie pramenící ze sdílení (sharing), párování (matching), učení (learning)
- Synergie a **prostorové uspořádání měst** usměrněné a koordinované **trhem s nemovitostmi a územní plánováním**
 - firmy a domácnosti: **produkční, sociální a cirkulační prostor**
 - **soukromý** / individuální a **veřejný** / kolektivní **zájem**

konkurenceschopnost
kvalita života

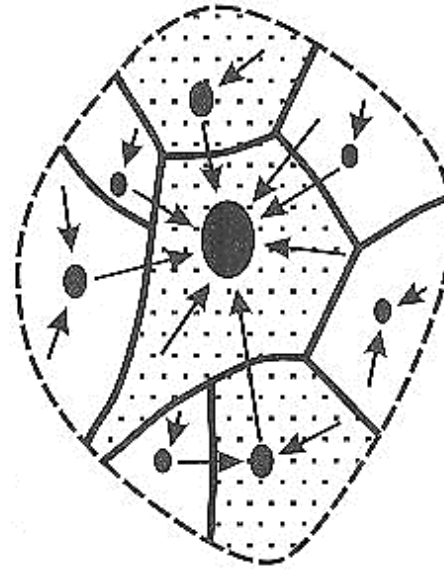
strategický plán

územní plán

Metropolitní krajina: od nódů k sítím

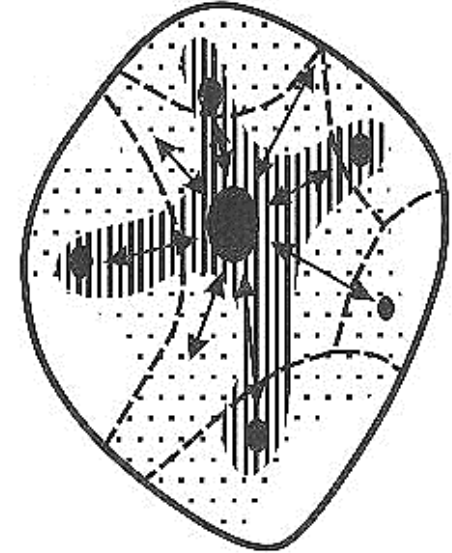
Dynamický (industriální) systém

Hranice regionů s integrací

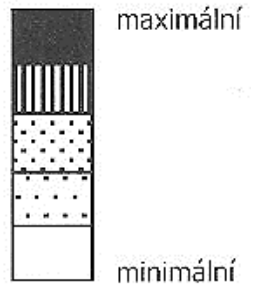
- silnou
- - - slabou

Organický (post-industriální) systém

- Střediska nodálního typu
- Jednostranná orientace vztahů
- ↔ Oboustranná orientace vztahů

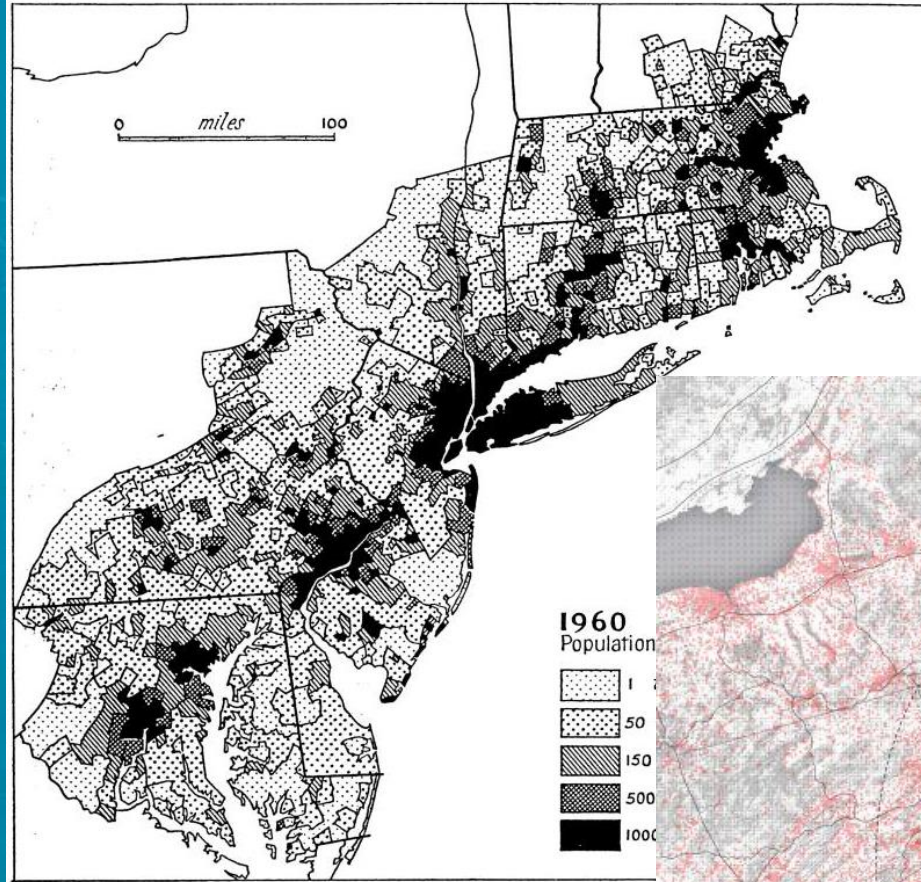
Intenzita osídlení

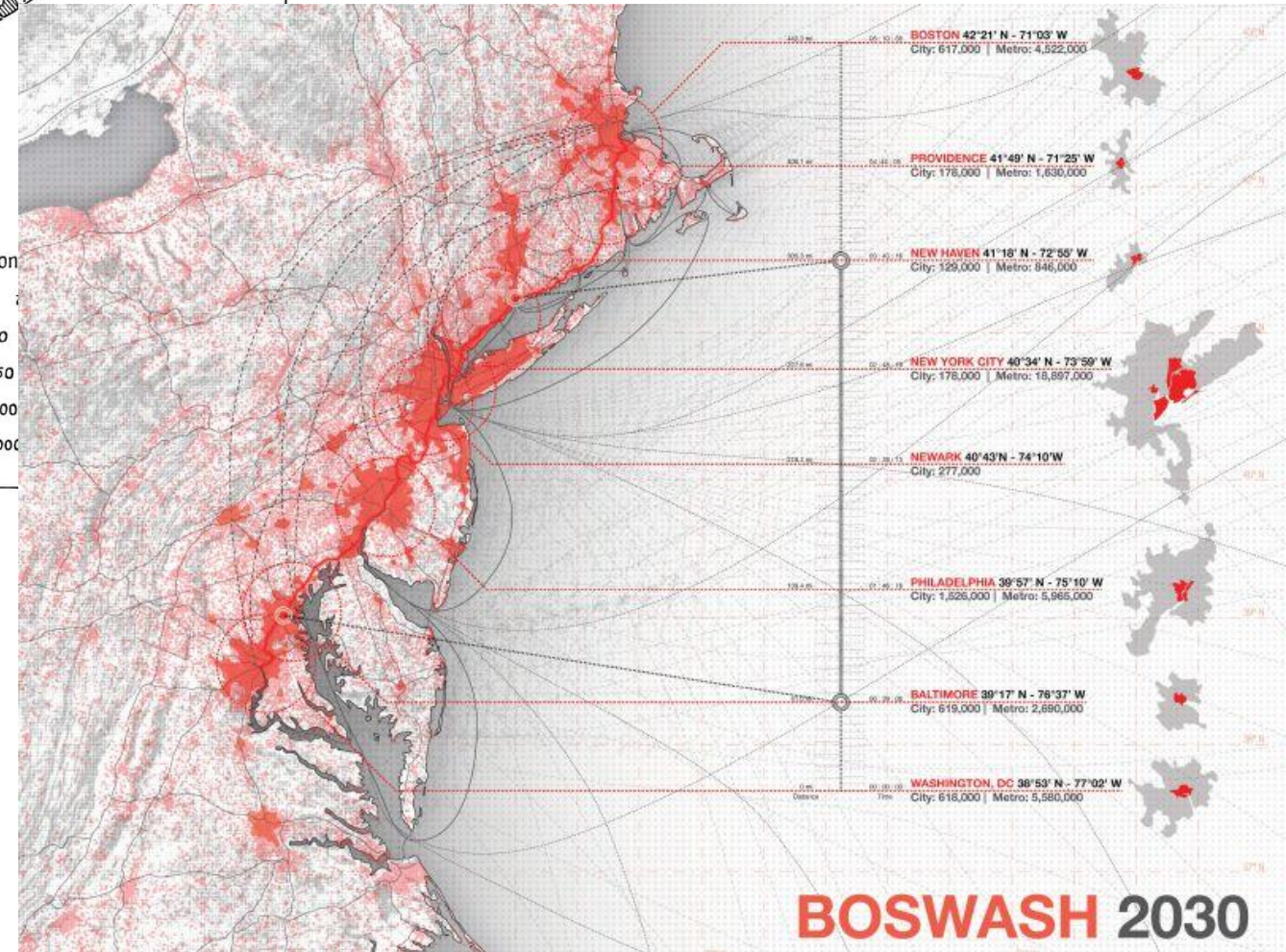
Megalopolis

The Urbanized
Northeastern Seaboard
of the United States

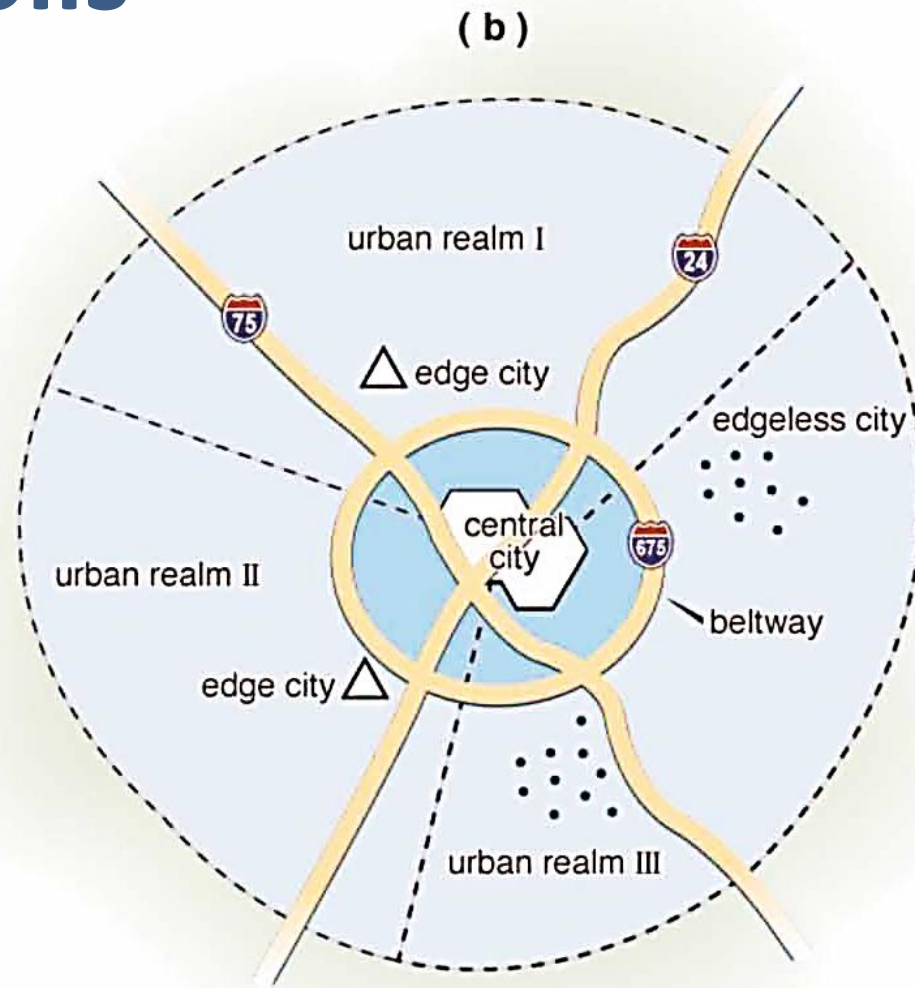
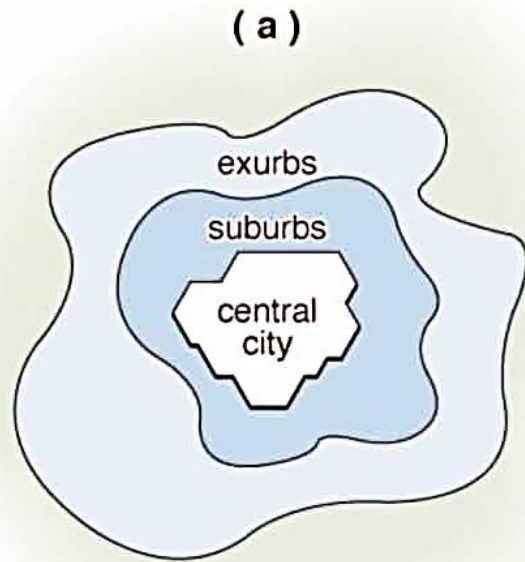
by Jean Gottmann

Megalopolis 1960-2030

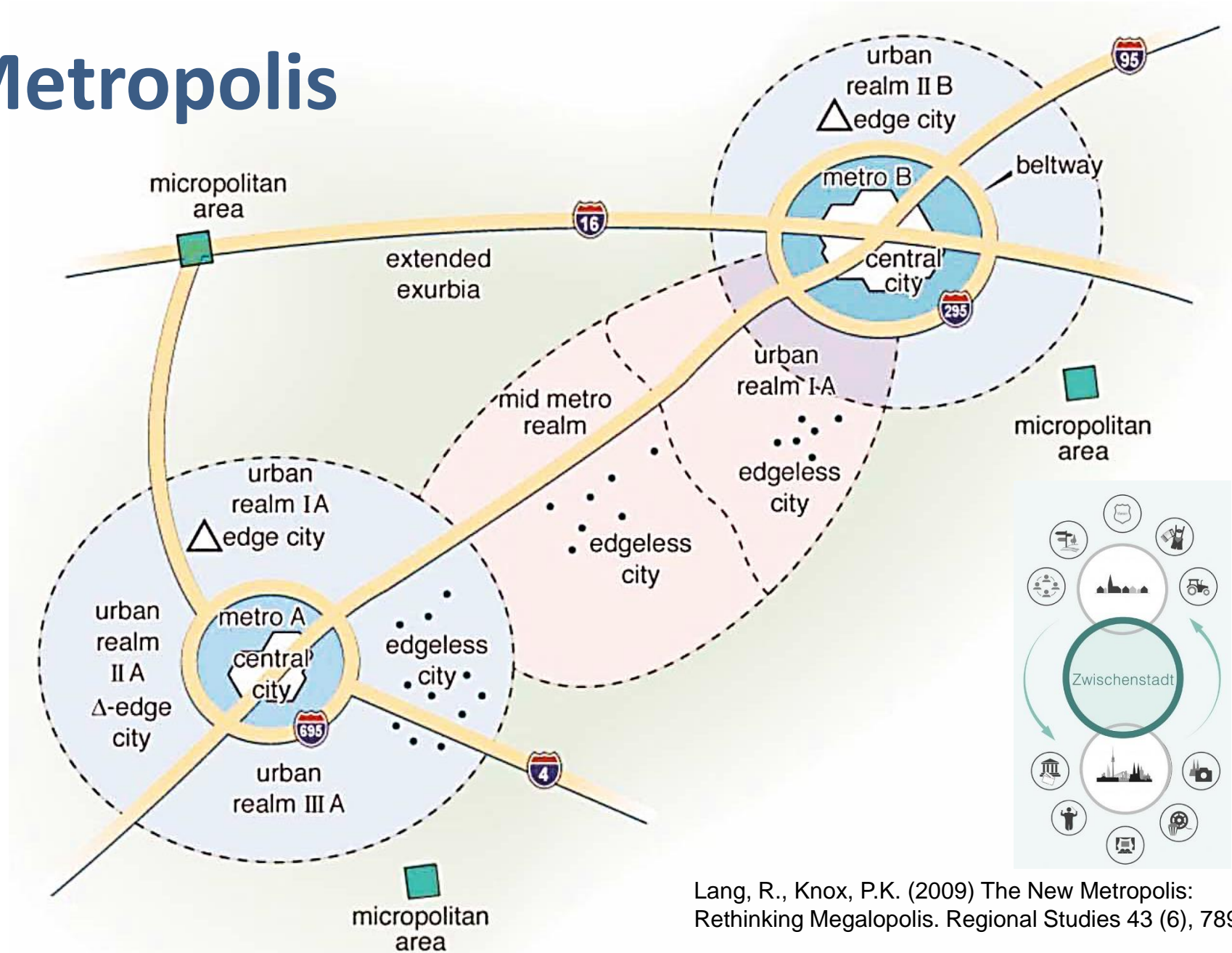
The Old Metropolis

- Jádra
- Suburby
- Edge city
- Exurby
- **Hierarchie**

The New Metropolis

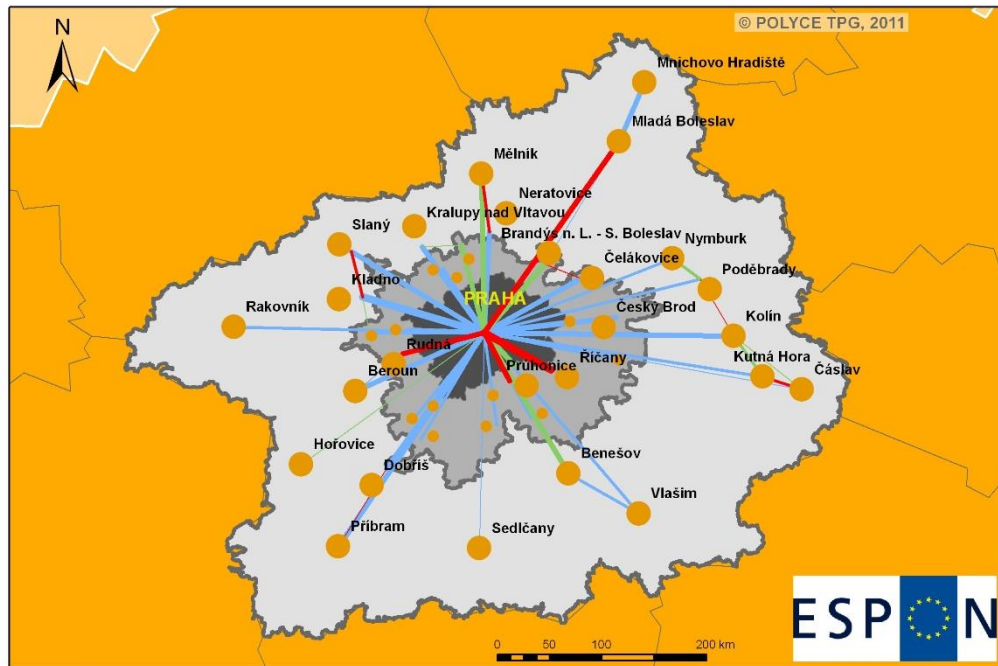
- Post-suburby
- Edgeless city
- Zwischenstadt
- **Sítě**
- P. Geddes: Conurbation
- J. Gottmann: Megalopolis
- E. Soja: Postmetropolis

Lang, R., Knox, P.K. (2009) The New Metropolis: Rethinking Megalopolis. *Regional Studies* 43 (6), 789–802.

Polycentrické metropole, **reciprocita** a **mobilita**

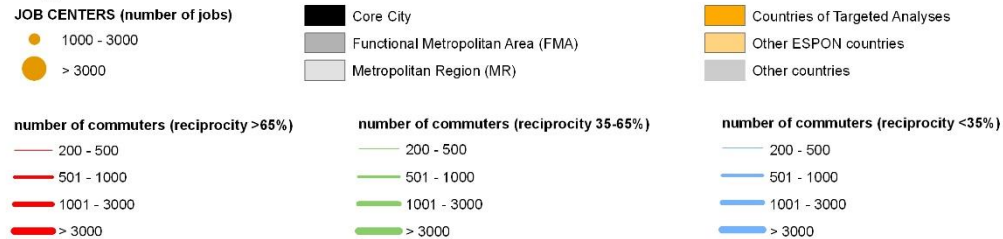
Hierarchical and reciprocal commuting - PRAHA MR

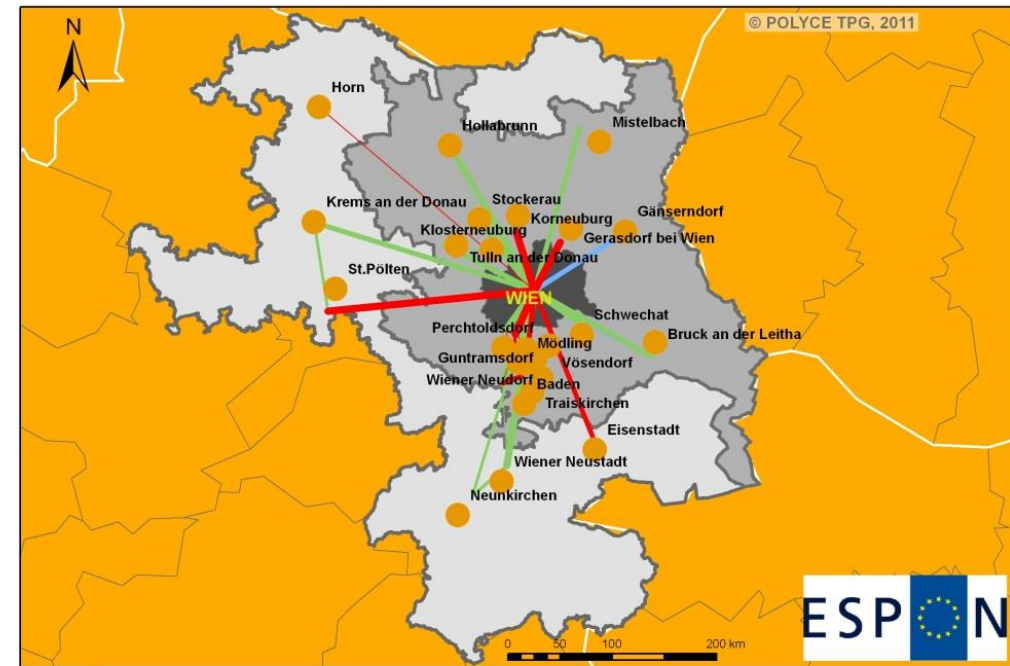
EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Source: POLYCE, 2011
Origin of data: ESPON Map Kit, 2010
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

Legend

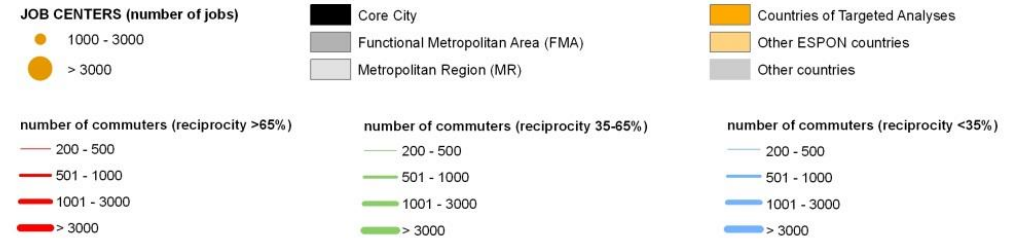
Hierarchical and reciprocal commuting - WIEN MR

EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

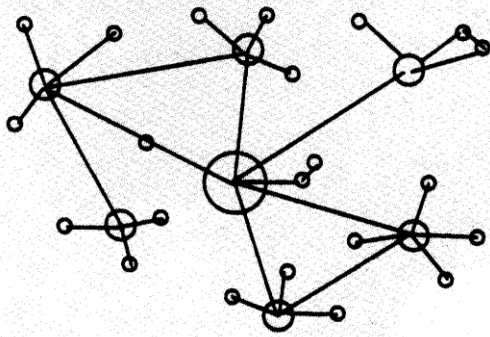
Source: POLYCE, 2011
Origin of data: ESPON Map Kit, 2010
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

Legend

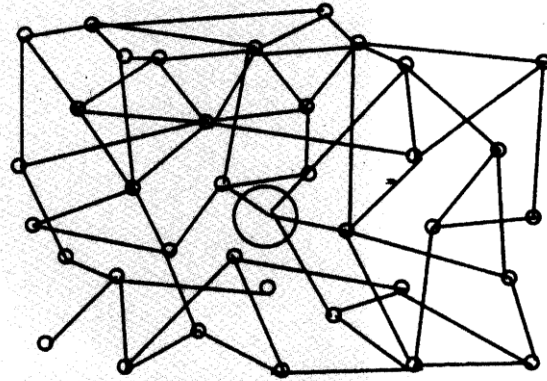

Decentralized concentration

TOD Transit Oriented Development

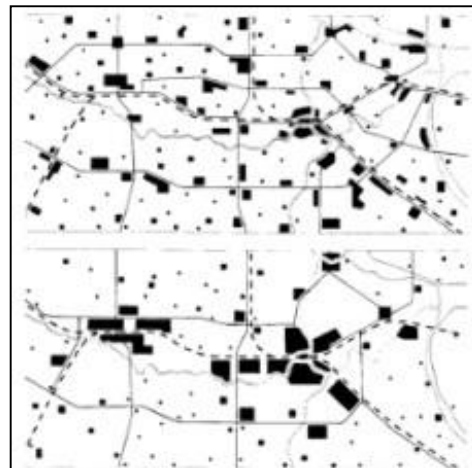
Dezentrale Konzentration

Dispersion

Quelle: Arnd Motzkus: Dezentrale Konzentration – Leitbild für eine Region der kurzen Wege? Bonner Geografische Abhandlungen 107. St. Augustin 2002, S. 149.

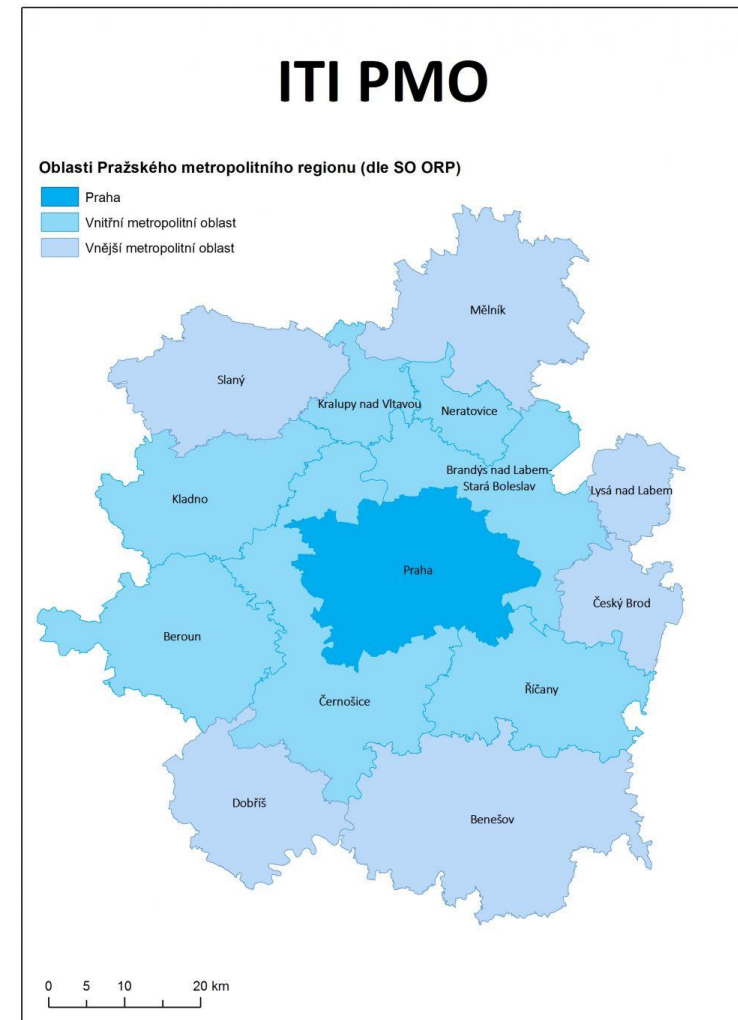

Institucionalizace metropolitních regionů

- Region je nejen objektivně existující funkční sociálně-prostorová formace, ale také **sociální konstrukt**

Paasi (1986) *The institutionalization of regions*

- **Funkční** sociálně-prostorové praktiky
- **Symboly** a identita
- **Instituce:** (ne)formální
- **Komplexní** organizace

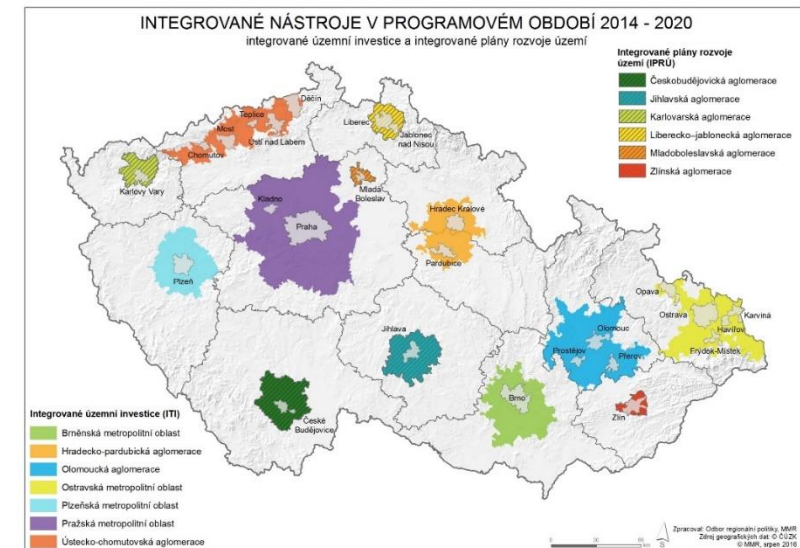
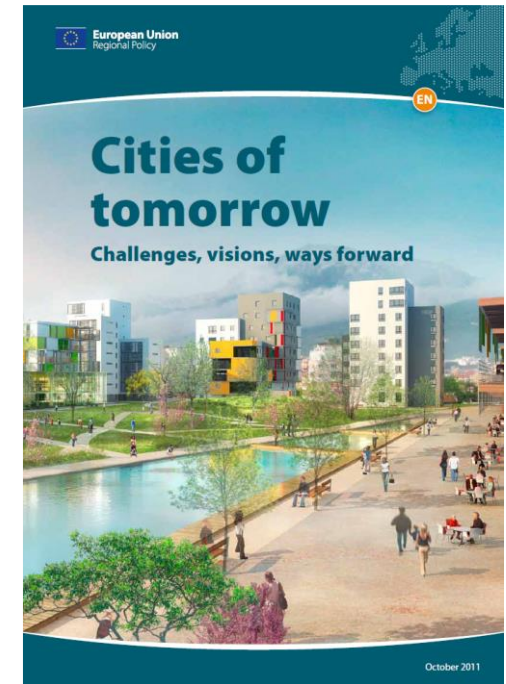
Performativita metropolizace

Diskurzivně-materiální praktiky

- **ESDP** (1994), Urban Acquis (2004), Barca Report (2009), Territorial Agenda of the EU 2020 (2011)
- **Urbánní dimenze v Politice soudržnosti** (od 2014), DG Regional and **Urban** Policy, a ITI
- SRR ČR 2014-2020 **Územní dimenze a integrovaný přístup** (metropolitní oblasti – rozvojová území)
- ITI a IPRÚ, Řídící výbory a Strategie ITI
- Politika územního rozvoje ČR (2015) – **metropolitní rozvojové oblasti POB**
- Strategický plán Prahy (2016) „Pražská **metropolitní oblast**“
- **SRR ČR 2021+** „Metropolitní území“, „Aglomerace“

Austin (1962) *How to do things with words*
vyřčené slovo má sílu ustanovovat

Barad (2003) *Posthumanist performativity: Toward an understanding of how matter comes to matter*
Dialektická jednota diskurzivně-materiálních praktik.

Přínosy metropolitní spolupráce

prof. RNDr. Luděk Sýkora, Ph.D.
Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a
regionálního rozvoje
Centrum pro výzkum měst a regionů
Albertov 6, 128 43 Praha 2

sykora@natur.cuni.cz
<https://www.natur.cuni.cz/>

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

